

ARJA JA ANNA-LEENA LATVALA

MINÄPÄ LUEN

Minäpä luen –kirja on tehty systemaattisesti eteneväksi, tavuittain liukuen **lukemaan** opettavaksi kirjaseksi.

Kirjan ideana on opetella konsonanttialkuiset tavut ensin. Suurin urakka on tietysti kaksikirjaimisissa tavuissa, joissa opetellaan aina uusi konsonantti.

Parhaimman tuloksen lukemaan ja kirjoittamaan opettamisessa olen saanut liu´uttamalla äänneestä toiseen ja pysähtymällä tavuviivan kohdalla. Kirjaimen ja äänneen opettelussa kuulo - ja näköhahmotuksen lisäksi on hyvin monella oppilaalla käytettävä muistikeinoina tunnustelua kirjaimen sijainnista suussa (o-u) tai nenässä (n-l) tai mielikuvaa ulkonäöstä (s:n käärmemäisyys).

Kirjoittamista harjoitellaan opittujen muistikeinojen avulla. Suu sanoo äännettä niin kauan kuin käsi kirjoittaa. Tarkoituksena on, että kaksikirjaimiset tavut osataan lukea ja kirjoittaa todella hyvin, ennen kuin edetään kolmikirjaimisiin tavuihin ja jne.

Jos lapsella on ongelmia hahmotuksessa, olen käyttänyt TIKKUKIRJAIN -kirjaa ja vasta sen jälkeen siirtynyt aapiseen tai Minäpä luen –kirjan pienaakkosversioon.

Hyvin usein käytän Minäpä luen –kirjaa **kotiopetuksessa**. Jos lapsella on vaikeuksia lukemaan opettelussa vielä syyslukukauden loppupuolella, niin vanhempien avulla aloitamme harjoittelun. Tietysti tekniikka ja muistikeinot on opetettava vanhemmille.

Arja Latvala

Vokaalit

A	suu leveänä
E	ylä -ja alahampaat sekä kieli näkyvät
I	tikku
O	pyöreä, sormi mahtuu suuhun
U	sormi ei mahdu, pitää jättää reikä ylös
Y	ylpeä, tikun päässä
Ä	aan kaveri
Ö	oon kaveri

Vokaaleilla liukuminen

AI

EU

EI

IE

UI

UO

OI

ÄY

IU

OU

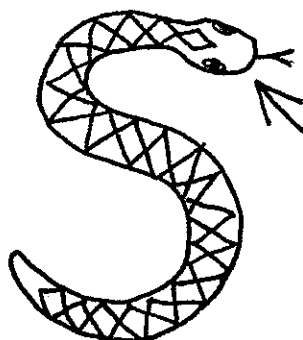
YÖ

AU

ÖI

Konsonantti + vokaali

S

-sihisee kuin käärme

-käärmeen pää
menosuuntaan

SA

SA-SU

SE

SI-SU

SI

SO-SE

SO

SU-SI

SU

SI-SÄ

SY

SÄ

SÖ

R

-tärisee

RA

SI-RU

RE

RE-SU

RI

RI-SU

RO

SA-RI

RU

SU-RU

RY

RY-SÄ

RÄ

RÄ-SY

RÖ

SÄ-RÖ

N

-alkaa kuten nenä

-nenä menee tukkoon
puristettaessa

NA

NA-SU

NE

NE-RO

NI

NI-SU

NO

RU-NO

NU

SI-NI

NY

NY-SÄ

NÄ

NE-NÄ

NÖ

NO-RO

P

-pyssyn näköinen, pamahtaa

PA

PA-PU

PE

PE-SU

PI

PI-NO

PO

PO-RO

PU

PU-PU

PY

PY-RY

PÄ

SE-PÄ

PÖ

PÖ-PÖ

RI-PA

NA-PA

V

-terävä alhaalta

-terävät ylähampaat
puraisevat alahuulta

VA

VA-SA

VE

VE-RI

VI

VI-NO

VO

SA-VO

VU

SA-VU

VY

SÄ-VY

VÄ

VÄ-RI

VÖ

SI-VU

SY-VÄ

M

- huulet ihan kiinni

MA

MA-SI

ME

ME-RI

MI

MI-NÄ

MO

MO-PO

MU

MU-NA

MY

SI-MA

MÄ

NI-MI

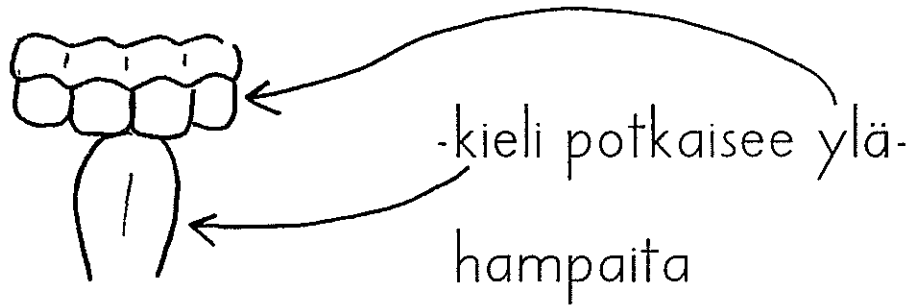
MÖ

MA-RI

RI-MA

SO-MA

T

TA

TA-RU

TE

TE-RÄ

TI

TI-MO

TO

TO-SI

TU

TU-PA

TY

PÖ-TY

TÄ

TÄ-MÄ

TÖ

TÖ-PÖ

K

-suu auki, ääni kurkusta

KA

KA-NA

KE

KE-RÄ

KI

KI-TA

KO

KO-NE

KU

KU-VA

KY

KY-NÄ

KÄ

KÄ-SI

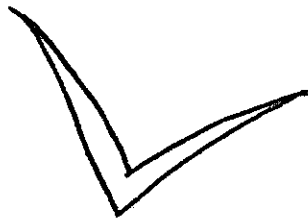
KÖ

KÖ-LI

TA-KU

VA-KO

L

-alkaa kuten lintu

nenä ei mene tukkoon
(vrt. n)

LA

LA-SI

LE

LE-PO

LI

LI-KA

LO

LO-MA

LU

LU-PA

LY

PÖ-LY

LÄ

KY-LÄ

LÖ

LÖ-RÖ

J

-J sanoo J

JA

JA-RI

JE

JE-RE

JI

JI-MI

JO

JO-NO

JU

JU-NA

JY

JY-VÄ

JÄ

JÄ-NÖ

JÖ

JÖ-RÖ

LÄ-JÄ

MA-JA

H

-henkäilee ihan hiljaa

HA

HA-KA

HE

HE-LI

HI

HI-HA

HO

HO-VI

HU

HU-HU

HY

HY-VÄ

HÄ

HÄ-LY

HÖ

HÖ-PÖ

PA-HA

3-tavuisia sanoja
(tavussa 2 kirjainta)

SA-TA-MA

KO-TO-NA

VA-KA-VA

LE-VÄ-TÄ

SU-RI-NA

MU-TI-NA

VA-LO-JA

PE-LA-TA

KÄ-VE-LY

LA-KA-NA

HA-RA-VA

Konsonantti + pitkä vokaali

SAA

SAA-RI

SEE

SEE-LA

SII

SII-MA

SOO

SOO-PA

SUU

SUU-RI

SYY

SYY-LÄ

SÄÄ

SÄÄ-RI

SÖÖ

SUU

RII-NA	MAA
RUU-NA	MUU-MI
RII-TA	MYY
RUU-TI	MII-NA
ROO-MA	MEE-RI
NAA-MA	TII-NA
NII-NI	TEE-MU
NOO-NA	TYY-NE
NÄÄ-TÄ	TÖÖ-LÖ
NUU-TI	TAA-VI

PUU-RO PII-MÄ PUU PÄÄ PAA-VI	KAA-RI KII-RE KUU-RA KÄÄ-RÖ KII-LA
VAA-SA VEE-RA VII-RU VÄÄ-RÄ VAA-RA	LII-MA LEE-NA LAA-VA LYY-TI LUU-RI
JAA-NA JÄÄ JUU-RI JOO-NA JUU-SO	HAA-VI HII-LI HII-VA HUU-SI HOO-PO

Konsonantti + diftongi

SAU SAU-NA

SEI SEI-NÄ

SIE SIE-NI

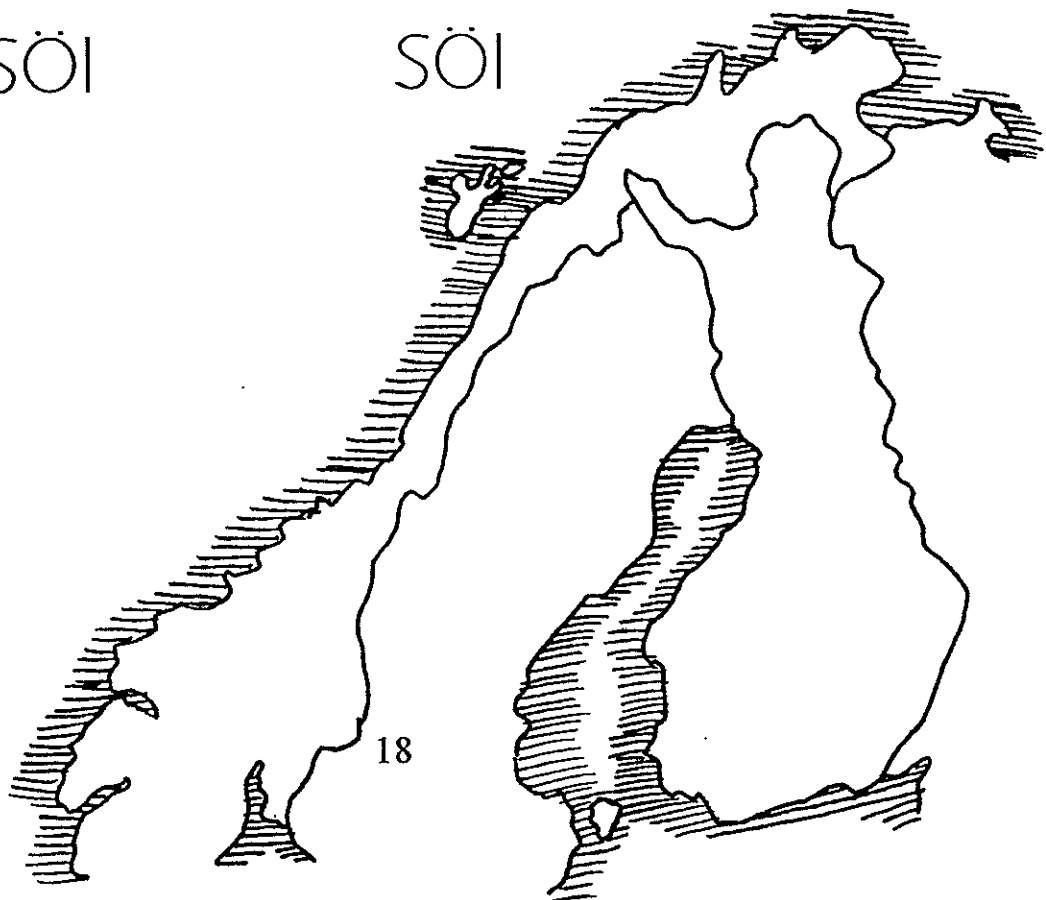
SOI SOI-VA

SUO SUO-MI

SYÖ SYÖ-PÄ

SÄI SÄI-LÄ

SÖI SÖI

RAU-NO	TAU-NO
RIE-MU	TIE-TO
ROU-VA	TUO-MO
REI-NO	TOI-VO
RUO-KO	TÄY-SI
NIE-MI	KAU-LA
NAU-RU	KOI-RA
NOI-TA	KIE-RO
NOU-SU	KÄY-RÄ
NEI-TI	KEINO

PAI-TA	LAU-MA
POI-KA	LUO-MI
PIE-NI	LOI-VA
PÄI-VÄ	LEI-LA
PÖY-TÄ	LÖY-TÖ
VAU-VA	JUO-MA
VOI-MA	JOI-KU
VIE-LÄ	JOU-SI
VUO-SI	JOU-LU
VEI-VI	JUO-RU
MAI-TO	HAU-VA
MUO-RI	HIE-NO
MEI-JU	HOU-RE
MIE-LI	HYÖ-TY
MÄY-RÄ	HUO-NO

Konson. + vok. + konson.

SAR

SAR-JA

SEP

SEP-PO

SIT

SIT-SO

SOL

SOL-MU

SUM

SUM-MA

SYK

SYK-SY

SÄK

SÄK-KI

SÖL

SOT-KU

SIL-MÄ

ROS-KA	TAP-PI
RIT-VA	TÄK-KI
RUN-KO	TAL-VI
REK-KI	TOR-VI
RIK-KI	TUR-PA
NAP-PI	KAR-HU
NIS-KA	KOT-KA
NOT-KO	KAL-LE
NEL-JÄ	KON-NA
NÄL-KÄ	KIK-KA

PAP-PI	LAP-SI
PUK-KI	LOK-KI
POT-KU	LET-TU
PEN-NI	LAM-PI
PIT-KÄ	LIN-TU
VAP-PU	JUS-SI
VEL-LI	JAT-KO
VIL-MA	JÄT-KÄ
VÄL-JÄ	JEN-NI
VOL-VO	JUK-KA
MAT-TI	HAP-SU
MER-SU	HIP-PU
MÖK-KI	HÖL-MÖ
MIN-NI	HUK-KA
MIS-SÄ	HAT-TU

Konson. + pitkä vok. + konson.

SAAM

SAAM-ME

SEET

SEET-RI

SIIS

SIIS-PÄ

SOOS

SOOS-SI

SUUN

SUUN-TA

SYYT

SYYT-TÄ

SÄÄS

SÄÄS-KI

SÖÖT

SÖÖT-TI

RAAS-TE	KAAK-KO
RIIT-TA	KIIK-KU
REET-TA	KAAR-RE
RYYP-PY	KYYK-KY
RÄÄH-KÄ	KIIL-TO
NAAT-TI	LAAS-TI
NIIT-TY	LUUK-KU
NOOT-TI	LAAT-TA
NAAK-KA	LIIT-TO
NIIS-KU	LÖÖP-PI

PAAT-TI PIIP-PU PUUS-TO PÄÄS-KY PYYK-KI	JUUS-TO JÄÄS-SÄ JAAR-LI JAAK-KO JÄÄL-LÄ
MAAS-TO MUUT-TO MYYT-TI MAAL-LA MÄÄT-TÄ	VIIK-KO VAAK-KU VAAT-TEET VIIT-TEET VÄÄKSY
TAAT-TO TUUK-KA TÄÄL-LÄ TUUT-TI TAAK-KA	HIIH-TO HUUH-TOO HAAH-TI HAAH-LA HYYH-MÄ

Konson. + dift. + konson.

SAIT

SAIT-KO

SEIT

SEIT-TI

SIEP

SIEP-PO

SOUK

SOUK-KA

SUOS

SUOS-SA

SYÖP

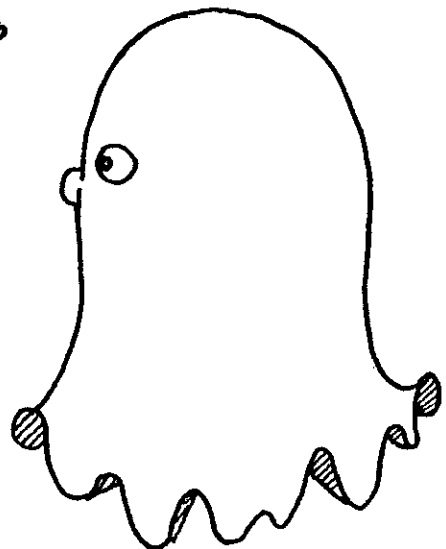
SYÖP-PÖ

SÄIK

SÄIK-KY

SÖIT

SÖIT-KÖ

RAUK-KA

RIEK-KO

RUIS-KU

REUH-KA

REIS-SU

TEIL-LÄ

TIEL-LÄ

TEIP-PI

TAUK-KI

TOIT-KO

NÄYK-KII

NIUK-KA

NOIL-LA

NÄIL-LÄ

NUOT-TI

KAIK-KI

KUOK-KA

KEIK-KA

KOUK-KU

KIEK-KO

PEIP-PO POIK-KI PYÖK-KI PEIK-KO PAUK-KU	LOIT-SU LAUK-KU LEIK-KI LAUT-TA LIEK-KI
VAIL-LA VOIT-KO VAIK-KA VEIK-KO VEIM-ME	JÄYK-KÄ JUOP-PO JOUK-KO JÄIT-KÖ JOUS-TO
MAIT-SE MEIL-LÄ MUIL-LA MIES MAUS-TE	HAUK-KA HIEK-KA HOUK-KA HEIL-LÄ HYÖK-KÄ-YS

Konson. + vok. + 2 konson.

SANT

SANT-TU

SERK

SERK-KU

SILK

SILK-KI

SORK

SORK-KA

SUMP

SUMP-PU

SYLT

SYLT-TY

SÄRK

SÄRK-KÄ

SÖRK

SÖRK-KÄ

RANK-KA RENT-TU RINK-KA RANT-TU RONT-TI	TARK-KA TORK-KUU TANT-TA TONT-TU TINT-TI
NILK-KA NANT-TA NELK-KU NURK-KA NIRP-PA	KARK-KI KURT-TU KIRS-TI KONT-TI KELK-KA

PANT-TI	LANT-TU
PÖNT-TÖ	LIMP-PU
PINS-SI	LANK-KI
POLK-KA	LAMP-PU
PILK-KU	LÖNT-TI
VINS-SI	JYRK-KÄ
VART-TI	JARK-KO
VILK-KU	JENK-KI
VÄLK-KY	JUNT-TI
VIRK-KU	JÄNT-TI
MART-TI	HILK-KA
MART-TA	HÖLK-KÄ
MERK-KI	HELT-TA
MARK-KA	HERK-KÄ
MURK-KU	HURT-TA

Vokaali-alkuiset yhdistelmät

A-SU	AA-SI	AI-NO
E-MO	EE-VA	EI-NO
I-SÄ	II-RO	OU-TO
O-MA	UU-NO	ÄI-TI
Ä-LY	ÄÄ-NI	YÖ
AS-TA	ALT-TO	
EL-MA	ERK-KI	
IR-JA	ILK-KA	
US-KO	ONT-TO	
YS-KÄ	YRT-TI	
AAR-NE	AIT-TA	
AAT-TO	AUK-KO	
OOP-PE-RA	EUK-KO	
UUR-RE	UIS-TIN	
ÄÄN-NE	UIT-TO	

MI-NÄ

NYT MI-NÄ O-LEN OP-PI-NUT LU-
KE-MAAN. MI-NÄ O-LEN TO-SI HY-
VÄ. MI-NÄ O-SAAN MYÖS KIR-
JOIT-TAA. O-LEN TO-SI-AAN I-LOI-
NEN SII-TÄ.

KOU-LU

TÄ-MÄ ON I-SO RA-KEN-NUS.
TÄÄL-LÄ ON LAP-SIA JA AI-KUI-SIA.
O-LEM-ME LUO-KAS-SA JA VÄ-LI-
TUN-NIL-LA UL-KO-NA. RUO-KA-
TUN-TI ON PA-RAS TUN-TI.

Harvinaiset kirjaimet

D

DAA-VID

KA-DUL-LA

B

BERT-TA

BA-NAA-NI

G

GAB-RI-EL

ON-GET

F

FI-LIP

FAA-RA-O

C

CARL

CEL-SI-US

Oppimateriaalikeskus
Kuopio